

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IV kadencja
Prezes Rady Ministrów
DPS – 140 – 34(2)/04

Warszawa, 4 listopada 2004 r.

Pan
Józef Oleksy
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

Przedkładam **stanowisko Rządu** wobec poselskiego projektu ustawy

- **o zmianie ustawy o szkolnictwie wyższym oraz ustawy o wyższych szkołach zawodowych (druk nr 3359).**

Jednocześnie informuję, że Rada Ministrów upoważniła Ministra Edukacji Narodowej i Sportu do reprezentowania Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych.

Z wyrazami szacunku

wz.

Wiceprezes Rady Ministrów

(-) Izabela Jaruga-Nowacka

Stanowisko Rządu
wobec poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o szkolnictwie wyższym
oraz ustawy o wyższych szkołach zawodowych
(druk sejmowy nr 3359)

Przedłożony projekt wprowadza zmiany do ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 65, poz. 385, z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 26 czerwca 1997 r. o wyższych szkołach zawodowych (Dz. U. Nr 96, poz. 590, z późn. zm.) w zakresie systemu pomocy materialnej dla studentów. Projekt ten dotyczy nowej, kompleksowej regulacji pomocy materialnej dla studentów będącej efektem szerokiej dyskusji podczas prac parlamentarnych w bieżącym roku, która jest od 1 października 2004 r. wdrażana przez szkoły wyższe.

Najważniejsze nowe rozwiązania i ich ocena:

I. Art. 1

1. Propozycja zawarta w pkt 1 przyznaje uczelnianemu organowi samorządu studenckiego uprawnienie do współdecydowania o podziale środków funduszu pomocy materialnej dla studentów. Na podstawie obowiązujących przepisów samorząd studencki ma wpływ na podział dotacji na ten cel. Rząd negatywnie opiniuje tę zmianę. W funduszu pomocy materialnej dla studentów znajdują się również środki pochodzące z opłat za korzystanie z domów i stołówek studenckich przeznaczane na utrzymanie tych obiektów (w tym opłaty za media, wynagrodzenia). Decyzje samorządu studenckiego w sprawie dysponowania tą częścią funduszu mogą być niespójne z decyzjami uczelni i utrudniać prowadzenie obiektów bazy socjalnej uczelni.
2. Zawarte w pkt 2 i 3 zmiany umożliwiłyby uczelni państwowej finansowanie modernizacji domów i stołówek studenckich z dotacji na pomoc materialną dla studentów oraz inwestycji dotyczących tych obiektów z pozostałych przychodów funduszu pomocy materialnej dla studentów. Rząd negatywnie opiniuje tę propozycję. Uczelnie mają możliwość uzyskiwania z budżetu państwa środków na inwestycje dotyczące domów i stołówek studenckich. Dodatkowe uszczuplenie dotacji na pomoc materialną dla studentów wydatkami o charakterze inwestycyjnym spowoduje zmniejszenie liczby i wysokości świadczeń dla studentów. Zdaniem rządu ta propozycja stoi w sprzeczności z uzasadnieniem przez wnioskodawców celu zmian koniecznością zwiększenia dostępu do wykształcenia. Obowiązujące przepisy w zakresie struktury funduszu pomocy materialnej gwarantują większy poziom pomocy bezpośredniej dla studentów, niż projektowane przepisy.
3. Propozycja wprowadzenia odrębnych świadczeń w postaci dopłaty do zakwaterowania i do posiłku zawarta w pkt 4 stanowi powrót do poprzedniego stanu prawnego, obowiązującego przed 1 października 2004 r. Rząd nie znajduje uzasadnienia do powyższej zmiany. Nowa struktura świadczeń pomocy materialnej dla studentów została przyjęta przez Sejm RP w kształcie zaproponowanym przez Rząd z uzupełnieniem o stypendia dla osób osiągających dobre wyniki w sporcie. Propozycja poselska nie wprowadza istotnych zmian jakościowych do systemu pomocy materialnej. Świadczenie związane z zakwaterowaniem studenta, jego małżonka i dziecka również funkcjonuje obecnie, jako kwota zwiększająca stypendium socjalne w związku z ponoszeniem kosztów z tego tytułu.

Zintegrowanie obu świadczeń było możliwe, ponieważ w obu przypadkach kryterium jest trudna sytuacja materialna. Rozwiązanie to zapewnia przejrzystość pomocy materialnej oraz ułatwia przyznawanie świadczeń (jeden wniosek, jedna decyzja). Zgodnie z założeniami Rządu stypendium socjalne będzie również powiększone o środki przeznaczane dotychczas na dopłaty do posiłków. Biorąc pod uwagę opinię środowiska osób niepełnosprawnych Rząd przychylił się do wprowadzenia świadczenia dla osób niepełnosprawnych, jako odrębnego stypendium, niezależnego od dochodu. Rozwiązanie to zostało wprowadzone do rządowego projektu ustawy o wspieraniu zatrudnienia oraz rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych (druk sejmowy 3339). Natomiast biorąc pod uwagę dalsze zmiany w pkt 7 lit. e i w pkt 8, gdzie znajdują się kryteria przyznawania świadczenia dla osoby niepełnosprawnej oraz dopłaty do zakwaterowania, Rząd nie widzi celowości wyodrębnienia tych świadczeń ze stypendium socjalnego. Ponadto w przypadku dopłaty do zakwaterowania i dopłaty do posiłków nie zostało określone kryterium dochodowe (zawarte w projekcie kryterium dochodowe dotyczy tylko stypendium socjalnego).

4. W pkt 5 lit. b i c oraz dalszych przepisach wprowadza się pojęcie właściwego organu samorządu studenckiego, a także fakultatywność powoływania pracowników uczelni do składu komisji stypendialnej i odwoławczej komisji stypendialnej. Pierwszą propozycję Rząd opiniuje pozytywnie, ale nie znajduje uzasadnienia dla propozycji dotyczącej składu komisji, biorąc pod uwagę, iż sami studenci - czemu dali wyraz podczas prac parlamentarnych nad zmianami w systemie pomocy materialnej dla studentów - oczekują, iż pracownicy będą obecni w pracach komisji stypendialnych, ze względu na niezbędną pomoc w zakresie stosowania prawa i przestrzegania procedur. Na podstawie obowiązujących przepisów, studenci decydują o rozstrzygnięciach komisji, gdyż stanowią większość w jej składzie.
5. W pkt 7 lit. a i b wprowadzono minimalną wysokość kryterium dochodowego uprawniającego do ubiegania się o stypendium socjalne, które nie może być w uczelni niższe niż kwota określona w przepisach ustawy o pomocy społecznej tj. 316 zł., natomiast wyeliminowano maksymalny próg tego dochodu. Rząd przychylił się do propozycji dotyczącej minimalnego progu dochodu, natomiast nie może zaakceptować rezygnacji z maksymalnego progu dochodu, powyżej którego student nie mógłby ubiegać się o stypendium. Zmiana ta umożliwiłaby przyznawanie przez niektóre uczelnie stypendium socjalnego przy wysokim dochodzie studenta.
6. Propozycja zawarta w pkt 7 lit c ma na celu włączenie do definicji dochodu stosowanej przy ustalaniu miesięcznej wysokości dochodu na osobę w rodzinie studenta, przy ubieganiu się o stypendium socjalne, wsparcia otrzymywanego przez uczniów i studentów w ramach Działania 2.2. ZPORR „Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne”. Rząd pozytywnie opiniuje powyższą zmianę.
7. W pkt 7 lit. d proponuje się wprowadzenie minimalnej wysokości stypendium socjalnego w wysokości dwukrotności zasiłku rodzinnego (tj. 88 zł). Rząd negatywnie opiniuje tę propozycję. Wprowadzenie gwarantowanej minimalnej kwoty stypendium socjalnego oraz minimalnego kryterium dochodowego spowoduje nadmierne usztywnienie systemu i utrudnienia dla budżetu państwa. Propozycja może wywołać skutki budżetowe trudne do zrealizowania. Z uzasadnienia do projektu ustawy wynika, iż wnioskodawcy nie przewidzieli takiej

- sytuacji. W związku z powyższym do zaakceptowania może być tylko jedna spośród regulacji zawartych w pkt 7 lit. b oraz w pkt 7 lit. d.
8. W pkt 7 lit e wprowadza się kryterium przyznania świadczenia dla osoby niepełnosprawnej w postaci trudnej sytuacji materialnej oraz niepełnosprawności potwierdzonej orzeczeniem właściwego organu. **Przywołując uzasadnienie z pkt 3 niniejszego stanowiska Rząd negatywnie opiniuje tę propozycję. Rozwiązanie bardziej dostosowane do oczekiwań osób niepełnosprawnych zostało zaproponowane w wskazanym wyżej projekcie ustawy o wspieraniu zatrudnienia oraz rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.**
 9. W pkt 8 wprowadza się kryteria przyznania dopłat do zakwaterowania i do posiłków. **Przywołując uzasadnienie z pkt 3 niniejszego stanowiska Rząd negatywnie opiniuje tę propozycję.**
 10. W pkt 9 lit. a wprowadza się możliwość przyznawania stypendium socjalnego do 12 miesięcy w roku akademickim (dotychczas do 10 miesięcy). **Rząd negatywnie opiniuje tę propozycję. Powyższe rozwiązanie poprzez wydłużenie okresu wypłaty stypendium socjalnego spowodowałoby obniżenie jego miesięcznej wysokości. Propozycja powyższa była zgłaszana podczas prac parlamentarnych nad zmianami w systemie pomocy materialnej dla studentów i nie uzyskała akceptacji.**
 11. Zmiana w pkt 9 lit b przewiduje, iż wszystkie świadczenia pomocy materialnej dla studentów (z wyjątkiem zapomogi) mogą być przyznawane na rok lub semestr akademicki. **Rząd pozytywnie opiniuje powyższą zmianę. Zazwyczaj jednak uczelnie stosują roczny okres przyznawania świadczeń.**
 12. W pkt 9 lit. e wprowadza się możliwość dłuższego okresu otrzymywania stypendium socjalnego (do 3 lat, zamiast 2,5) w przypadku kontynuacji studiów po ukończeniu wyższych studiów zawodowych, w celu uzyskania tytułu zawodowego magistra. **Rząd przychylił się do powyższej propozycji.**

II. Art. 2

Stanowisko analogiczne, jak w przypadku propozycji zawartych w art. 1.

Należy zauważyć, iż wskazany w uzasadnieniu do projektu tekst z „Polityki Społecznej” krytykujący system pomocy materialnej w Polsce pochodzi z 2003 r., a więc dotyczy stanu prawnego sprzed kompleksowej regulacji systemu pomocy materialnej dla studentów w 2004r.

Rząd negatywnie opiniuje projekt ustawy o zmianie ustawy o szkolnictwie wyższym oraz ustawy o wyższych szkołach zawodowych. W ocenie Rządu, projektowana regulacja nie wpłynie na zwiększenie dostępu do kształcenia. Wprowadzanie kolejnych zmian w okresie, w którym dopiero wdrażany jest nowy system pomocy materialnej dla studentów i nie jest jeszcze możliwe dokonanie oceny jego efektywności, wpłynie niekorzystnie na funkcjonowanie pomocy materialnej dla studentów w uczelniach.

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku 4 listopada 2004 r.

Cena 0,18 zł + 22% VAT

